

Bilgi formu:

Depozito iade sistemi: işlem bedelleri (HF)

Artan sayıda ülke ve idari bölge içecek ambalajlarını geri kazanımı için depozito iade sistemleri (DRS) oluşturuyor. Bu programlarda belirli içecek ambalajlarına küçük bir bedel ekleniyor ve bu bedel boş ambalaj tüketici tarafından öngörülen toplama noktalarından birine geri dönüşüm ve/veya tekrar kullanım için götürüldüğünde geri ödeniyor.

Bu bilgi formu DRS'lerin toplama işini nasıl finanse ettiğine odaklanacaktır. DRS'ler, şişleme işletmesine ya da dağıtımçıya geri götürülecek boş içecek ambalajlarını toplama, sınıflandırma ve ambalajlama işinin tazmin bedeli olan ve perakendecilere veya geri ödeme merkezlerine ödenen birim işlem bedelleri öngörür. Uzun vadede, işlem bedelleri ayrıca geri alım makinelerine (RVM-Reverse Vending Machines) yapılan yatırımları, elektrik giderlerini, yer işgaliyesi ve ambalajlarla ilgili işlerin gerektirdiği ek personel giderlerini de karşılamaktadır. Bu çoğu yerde şişleme işletmesi ya da dağıtımçı, sistem operatörü tarafından ödenir ve bazı örneklerde de (örn. Kaliforniya) devlet/eyalet tarafından karşılanır.

Bir işlem bedelinin varlığı, DRS'lerin işlemlerini sağlayan ve perakendeciler ve geri ödeme merkezleri için mali olarak cazip kılan, kritik öneme sahip öğesidir. İşlem bedellerinin on yıllardır aynı kaldığı ülkelerde/idari bölgelerde, perakendecilere/geri ödeme merkezlerine sağlanan tazminat düzeyi pek çok durumda ambalajlarla ilgili işleri yapmanın maliyetlerini karşılamaya yeterli değildir ve bunlardan bazılarının kapanmasına yol açmıştır.¹

Depozitler gibi, işlem bedelleri de ambalaj türlerine göre farklı olabiliyor. Ayrıca ambalajları geri alan tesis türüne göre (örn. geri ödeme merkezi ya da perakende satış noktası), ambalajların karışık mı toplandığına, sıkıştırılmalarına ve toplamanın manuel (el ile) ya da RVM'ler kullanılarak otomatik olarak mı yapıldığına göre de depozitler farklı olabilir.

Farklı sistemlerin nasıl işlediğinin anlaşılması için, **Çizelge 1**'de ulaşabildiğimiz kadar çok ülke ve idari bölgede perakendecilere ve geri ödeme merkezlerine ödenen işlem bedellerinin bir özetini topladık. Bazı bölgelerde (örn. Kanada'nın Britanya Kolumbiyası eyaleti gibi), işlem bedelleri taraflar arasında özel hukuka göre pazarlıkla belirlenir ve ticari sır niteliğindedir, bu nedenle de kamuoyunda bilinmez. Genel olarak, Kanada ve Amerika programlarında daha yaygın olan ayrı geri alım merkezleri veya "depo"lar için ödenen işlem bedelleri çok daha yüksektir, çünkü tüm tesis ve işgücü giderlerini telafi etmek zorundalar. Perakendeci bedelleri önemli

ölçüde daha düşüktür, çünkü bu masraflar perakende satış mağazası için ayrılan alan, işçilik vs. bakımlarından sadece marjinal bir maliyet artışı getirmektedir.

Ülke/Bölge	İşlem Bedeli (HF) tutarı (ambalaj başı)	Açıklamalar
Hırvatistan	<ul style="list-style-type: none"> Makinelerle (RVM) alınan ambalajlar: 0,12 HRK (0,02 €, 0,02 USD) Manuel geri alınan ambalajlar: 0,10 HRK (0,01 €, 0,01 USD) 	<ul style="list-style-type: none"> %25 KDV dahil
Danimarka	<ul style="list-style-type: none"> Manuel alınan ambalajlar ve RVM ile alınan sıkıştırılmayan ambalajlar: <ul style="list-style-type: none"> Metal: 0,087 DKK (0,012 €, 0,013 USD) 1 litreden küçük plastik: 0,081 DKK (0,01 €, 0,012 USD) 1 litreden büyük lastik: 0,108 DKK (0,014 €, 0,016 USD) Cam: 0,138 DKK (0,018 €, 0,0206 USD) RVM ile alınan sıkıştırılmayan ambalajlar: <ul style="list-style-type: none"> Metal: 0,009 DKK (0,0012 €, 0,0013 USD) 1 litreden küçük plastik: 0,013 DKK (0,0017 €, 0,0019 USD) 1 litreden büyük plastik: 0,018 DKK (0,0024 €, 0,0027 USD) Cam: 0,063 DKK (0,0084 €, 0,0094 USD) 	
Estonya	<ul style="list-style-type: none"> Manuel geri alınan ambalajlar ve RVM ile geri alınan ve sıkıştırılmayan ambalajlar: <ul style="list-style-type: none"> Plastik, metal: 0,029 € (0,03 USD) Cam: 0,022 € (0,02 USD) 	<ul style="list-style-type: none"> KDV dahil değil
Finlandiya	<ul style="list-style-type: none"> Manuel alınan ambalajlar ve RVM ile alınan sıkıştırılmayan ambalajlar: <ul style="list-style-type: none"> Metal, plastik, cam: 0,027 € (0,030 USD) RVM ile alınan sıkıştırılmayan ambalajlar: <ul style="list-style-type: none"> Metal, plastik, cam: 0,03 € (0,033 USD) 	
Almanya	<ul style="list-style-type: none"> yok 	<ul style="list-style-type: none"> işlem bedeli yok, ancak malzeme perakendeciye ait olur
İzlanda	<ul style="list-style-type: none"> - 	
Litvanya	<ul style="list-style-type: none"> Manuel alınan ambalajlar ve RVM ile alınan, sıkıştırılan ambalajlar: 0,028 € (0,03 USD) RVM ile alınan, sıkıştırılmayan ambalajlar: 0,015 € (0,02 USD) 	
Hollanda	<ul style="list-style-type: none"> yok 	
Norveç	<ul style="list-style-type: none"> Manuel alınan ambalajlar ve RVM ile alınan, sıkıştırılmayan ambalajlar: <ul style="list-style-type: none"> Metal: 0,05 NOK (0,0063 €, 0,01 USD) Plastik: 0,10 NOK (0,013 €, 0,01 USD) RVM ile alınan, sıkıştırılan ambalajlar: <ul style="list-style-type: none"> Metal: 0.20 NOK (0,025 €) Plastik: 0.25 NOK (0,031 €) 	

Ülke/Bölge	İşlem Bedeli (HF) tutarı (ambalaj başı)	Açıklamalar
İsveç	<ul style="list-style-type: none"> Manuel alınan ambalajlar: <ul style="list-style-type: none"> Metal: 0 SEK (0,00 €, 0,00 USD) Plastik: 0,2 SEK (0,023 €, 0,02 USD) RVM ile alınan, sıkıştırılmayan ambalajlar: <ul style="list-style-type: none"> Metal, Plastik: 0,2 SEK 0,023 (€,0,02 USD) RVM ile alınan, sıkıştırılan ambalajlar: <ul style="list-style-type: none"> Metal: 0,15 SEK (0,017 €, 0,02 USD) 1 litreden küçük plastik: 0,38 SEK (0,043 €, 0,045 USD) 1 litreden büyük plastik: 0,42 SEK (0,048 €, 0,049 USD) 	
Kaliforniya	<ul style="list-style-type: none"> 0,01046 USD (0,01 €) 	<ul style="list-style-type: none"> Eyalet tarafından AVM'nin etrafındaki yarım millik bölgede (convenience zone) bulunan geri dönüşümcülere ödenir
Connecticut	<ul style="list-style-type: none"> Bira ve malt ambalajları: 0,015 USD (0,01 €) Tüm diğer ambalajlar: 0,02 USD (0,02 €) 	
Hawaii	<ul style="list-style-type: none"> 0,02 USD (0,02 €) – 0,04 USD (0,04 €) arasında 	<ul style="list-style-type: none"> Geri ödeme merkezlerine içecek ambalajları depozitoları fonu (Deposit Beverage Container Fund) tarafından ödenir
Iowa	<ul style="list-style-type: none"> 0,01 USD (0,01 €) 	<ul style="list-style-type: none"> Depozitoyu tahsil eden tarafından perakendecilere ve geri ödeme merkezlerine ödenir
Maine	<ul style="list-style-type: none"> Markaya göre sınıflandırılmış ambalajlar: 0,04 USD (0,04 €) Bir kaynak birleştirme anlaşması kapsamındaki ambalajlar: 0,035 USD (0,03 €) 	<ul style="list-style-type: none"> Farklı bedeller kaynak birleştirme anlaşmalarını teşvik ediyor
Massachusetts	<ul style="list-style-type: none"> Perakendecilere iade edilen ambalajlar: 0,0225 USD (0,02 €) Geri ödeme merkezlerine iade edilen ambalajlar: 0,0325 USD (0,03 €) 	<ul style="list-style-type: none"> Perakendecilere depozitoyu tahsil edenler tarafından ambalajların ücretsiz olarak alınması hizmeti verilir Geri ödeme merkezleri iade aldıkları ambalajları merkezi bir işleme tesisine teslim etmek zorunda
Michigan	<ul style="list-style-type: none"> yok 	<ul style="list-style-type: none"> Kendi başına bir işlem bedeli yok, ancak geri ödenmeyen depozito bedellerinin %25'i işlem giderlerini karşılaması için perakendecilere tahsis ediliyor
New York	<ul style="list-style-type: none"> 0,035 USD (0,03 €) 	<ul style="list-style-type: none"> Dağıtımçı ya da depozitoyu tahsil eden tarafından ödenir
Oregon	<ul style="list-style-type: none"> yok 	
Vermont	<ul style="list-style-type: none"> Markaya göre sınıflandırılmış ambalajlar: 0,04 USD (0,04 €) 	

Ülke/Bölge	İşlem Bedeli (HF) tutarı (ambalaj başı)	Açıklamalar
	<ul style="list-style-type: none"> €) Bir kaynak birleştirme anlaşması kapsamındaki ambalajlar: 0,035 USD (0,03 €) 	
Alberta	<ul style="list-style-type: none"> Tekrar doldurulabilir bira şişeleri: 0,0464 CAD (0,031 €, 0,031 USD) Diğer tüm ambalajlar: 0,0317 CAD (0,021 €, 0,023 USD) – 0,2279 CAD (0,167 €, 0,167 USD) arasında 	<ul style="list-style-type: none"> Hükümet tarafından düzenlenir ve bir üretici ya da toplama sistemi acentesi tarafından toplama depolarına ödenir
Britanya Kolumbiyası	<ul style="list-style-type: none"> Tekrar doldurulabilir bira şişeleri: Şişe depoları hizmet bedelleri (HF) için doğrudan bira endüstrisiyle pazarlık yaparak anlaşılır. Ortalama bedel yaklaşık 0.29 CAD/düzine (0,194 €, 0,21 USD) ve 0,0242 CAD/şişe (0,016 €, 0,016 USD) Diğer tüm ambalajlar: 0,027 CAD (0,018 €, 0,02 USD) – 0,1127 CAD (0,075 €, 0,083 USD) arasında 	<ul style="list-style-type: none"> Encorp Pacific (Kanada) ve Brewers Distributors Ltd. tarafından yetkili depolara ve sözleşmeli perakendecilere ödenir. İşlem bedelleri her ambalaj türünü toplamak ve işlemek için gereken masrafa bağlı olarak değişir
Manitoba	<ul style="list-style-type: none"> Bira kutuları: 0,0204 CAD (0,014 €, 0,015 USD) Tekrar doldurulabilir bira şişeleri: 0,0267 CAD (0,018 €, 0,02 USD) 	
Newfoundland ve Labrador	<ul style="list-style-type: none"> Tekrar doldurulabilir bira şişeleri: 0,05 CAD (0,04 USD) Diğer tüm ambalajlar: 0,0425 CAD (0,03) 	<ul style="list-style-type: none"> Tekrar doldurulabilir bira için işlem bedeli (HF) sistemin arka ucunda geri ödeme bedelinden alınır
New Brunswick	<ul style="list-style-type: none"> Tekrar doldurulabilir bira şişeleri: 0,290 CAD (0,019 €, 0,021 USD) Diğer tüm ambalajlar: 0,0406 CAD (0,027 €, 0,03 USD) 	
Kuzeybatı Toprakları	<ul style="list-style-type: none"> Tekrar doldurulabilir bira şişeleri: yok Diğer tüm ambalajlar: 0,022 CAD (0,015 €, 0,016 USD) – 0,045 CAD (0,03 €, 0,033 USD) arasında 	
Nova Scotia	<ul style="list-style-type: none"> Tekrar doldurulabilir bira şişeleri: 0,0274 CAD (0,018 €, 0,02 USD) Moosehead marka şişeler: 0,0257 CAD (0,017 €, 0,019 USD) Diğer tüm ambalajlar: 0,0427 CAD (0,029 €, 0,031 USD) 	
Ontario	<ul style="list-style-type: none"> - 	<ul style="list-style-type: none"> Özel anlaşmayla
Prens Edward Adası	<ul style="list-style-type: none"> Tekrar doldurulabilir bira şişeleri: 0,0281 CAD (0,019 €, 0,021 USD) Diğer tüm ambalajlar: 0,0405 CAD (0,027 €, 0,03 USD) 	
Quebec	<ul style="list-style-type: none"> Tekrar doldurulabilir bira şişeleri: 0,005 CAD (0,003 €, 0,004 USD) Diğer tüm ambalajlar: 0,02 CAD (0,013 €, 0,015 USD) 	
Saskatchewan	<ul style="list-style-type: none"> Tekrar doldurulabilir bira şişeleri: 0,026 CAD (0,017 €, 0,019 USD) Diğer tüm ambalajlar: yok 	<ul style="list-style-type: none"> SK eyaleti işlem bedelleri almıyor. SARCAN depolarına yıllık bazda bir sözleşme bedeli ödeniyor, bu da çevre işlem bedeli (EHC) yoluyla elde ediliyor.

Ülke/Bölge	İşlem Bedeli (HF) tutarı (ambalaj başı)	Açıklamalar
		<ul style="list-style-type: none"> Tekrar doldurulabilir biralar için bir işlem bedeli arka uçta geri ödeme bedelinden kesilir. Bu bedel SARCAN depolarında 5 cent ve ayrıca bira üreticilerinden tekrar doldurulabilir şişe başına 2,5 cent destek alan SLGA dükkanlarında 2 centtir.
Yukon	<ul style="list-style-type: none"> Tekrar doldurulabilir bira şişeleri: 0,025 CAD (0,017 €, 0,018 USD) Diğer tüm ambalajlar: 0,025 CAD (0,02 €, 0,018 USD) ile 0,075 CAD (0,05 €, 0,055 USD) arasında 	
Kuzey Toprakları	<ul style="list-style-type: none"> - 	<ul style="list-style-type: none"> İşlem bedelleri pazarlıkla belirlenir. Depolar ambalajları teslim ettikleri depolardan ambalajlarla ilgili işlemlerden dolayı "makul masraf"lar için tazminat alabilirler.
Güney Avustralya	<ul style="list-style-type: none"> - 	<ul style="list-style-type: none"> Üretici ve üst toplayıcı arasında pazarlıkla belirlenir
İsrail	<ul style="list-style-type: none"> 0,07 ILS (0,02 €, 0,28 USD) 	<ul style="list-style-type: none"> Sadece perakendecilere ödenir
Kosrae (Mikronezya Federal Devletleri)	<ul style="list-style-type: none"> 0,01 USD 	
Kiribati	<ul style="list-style-type: none"> 0,01 AUD (0,01 €, 0,01 USD) 	<ul style="list-style-type: none"> Koaki Mange operatörü tarafından işletim giderleri karşılığında alıkonur
Palau	<ul style="list-style-type: none"> 0,025 USD geri ödeme merkezlerine 0,025 USD idari giderler için ulusal hükümete 	

Çizelge 1: Dünyanın çeşitli yerlerinden 38 ülkede/bölgede işlem bedelleri (Mayıs 2017 itibarıyla)

*Döviz dönüşüm kuru 17 Mayıs 2017 'ye göre

Reloop döngüsel ekonomi ile ilgili ortak bir vizyonu paylaşan bir benzer fikirliler çıkar ortaklığı için geniş bir platformdur. Reloop paydaşları birleştirmek, bu paydaşları bilgilendirmek üzere bilgi paylaşımına imkân vermek ve karar sahiplerini döngüsel bir ekonomiyi destekleyen politikaların ve sistemlerin hayata geçirilmesine yönelik bir politika benimsemeleri için etkilemek amaçlarıyla doğmuştur. Üyeleri Avrupa'nın çok farklı kesimlerinden gelen bu platform, değer yaratma zinciri içerisindeki tüm paydaşlar için ekonomik ve çevre koruma fırsatları yaratmak üzere bir katalizör işlevi görmeyi amaçlamaktadır. Bunlara üreticiler, dağıtıcılar, geri dönüştürücüler, akademiler, STK'lar (NGO), sendikalar, yeşil bölgeler ve şehirler/büyükşehir belediyeleri dahildir.

Reloop hakkında daha çok şey öğrenmek ve en son çalışmalardan haberdar olmak ister misiniz? Bizi Twitter üzerinde izleyin: @reloop_platform ya da web sitemizi ziyaret edin: www.reloopplatform.eu. Ayrıca şu siteyi de ziyaret edin: www.cmconsultinginc.com

---

ⁱ Turmelle, L. 01/06/2016. "Redemption centers seek fee increase after more than 30 years" ("Geri ödeme merkezleri 30 yıldan fazla aradan sonar tekrar bedellere zam istiyorlar") *New Haven Register*. <www.nhregister.com/article/NH/20160106/NEWS/160109702>